Ч. 73 Недѣля 4 цвѣтня (16) 1893. Рокъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францішканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованû.

Реклямаціи неопечатанû вôльнû вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Дальшû подѣѣ въ Сербіи.

Зъ найновѣйшихъ вѣстей зъ Бѣлграду показує ся, що безпосередною причиною такъ наглои змѣны въ Сербіи було нарушене конституціѣ реґентами и ихъ правительствомъ, хочь суть слѣды, що молодый король, здаесь, пôдъ проводомъ батька лагодивъ ся вже вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ до рѣшучого кроку. Кажуть, що Милянъ вынѣсъ ся передъ мѣсяцемъ потайкомъ зъ Парижа и перебувавъ въ околици Вѣдня и зъ вôдси вѣвъ цѣлу акцію. Крôмъ Докича знали о тôмъ, що має наступити, Франасовичь, Богичевичь, Ґарашанинъ и посолъ сербскій въ Константинополи Ґруичь, котрый тамъ конферувавъ довшій часъ зъ кор. Наталією. Самъ замахъ стану вôдбувъ ся въ слѣдуючій способъ:

Король запросивъ реґентôвъ на обѣдъ двôрскій. По обѣдѣ о 9 год. вечеромъ вставъ король и вôдозвавъ ся до реґентôвъ и міністрôвъ: „Панове! Вы не оправдали довѣря, яке поклавъ на васъ мôй достойный отець а противно выставилисте на небезпечнôсть здорове коституційне житє. Въ виду того виджу ся змушенымъ, пôдпертый кôлькома патріотами, взяти управу у власнû руки“. Ристичь вôдповѣвъ на то: „То дуже важкій крокъ, Ваше величество!“ — Бѣломерковичь запротестувавъ и вхопивъ за шпаду. Въ тôй хвили кликнувъ король до адъютанта: „Робѣть теперь, що до Васъ належить!“ Адъютантъ пôднѣсъ револьверъ и вôдозвавъ ся: Поступи ся ґенерале, анѣ кроку напередъ! По сѣмъ дано реґентамъ актъ до пôдпису и задержано ихъ якъ и всѣхъ давныхъ міністрôвъ въ королѣвской палатѣ, де они пересидѣли яко арештованû ажь до другого дня до 10 год. рано. Опôсля вôдвезено ихъ, кождого до свого дому, а передъ домомъ уставлено сторожу.

Въ ночи явивъ ся король въ супроводѣ новозаименованого войскового ґубернатора мѣста Бѣлграду Коки Миловановича въ касарняхъ и выголосивъ тамъ промову до войска, котре заразъ зложило єму присягу на вѣрнôсть, а корпусъ офіцирскій повитавъ короля грôмкими окликами радости.

Люде въ мѣстѣ довѣдали ся о всѣхъ тыхъ змѣнахъ ажь на другій день рано, коли вже появила ся була вôдозва короля до народу. Въ вôдозвѣ тôй пригадує король насамперѣдъ, що за кождый разъ, коли того вымагали интересы сербского народу, династія Обреновичѣвъ вôддавала услуги сербской идеи державнôй. Въ теперѣшнôй порѣ повинно було житє народу розвивати ся спокôйно пôдъ охороною конституціѣ. На жаль, була конституція въ послѣдныхъ часахъ такъ загрожена, що король видѣвъ ся змушеный зробити конець такому станови рѣчей. Вôдозва кôнчить ся словами: „Сербове! Вôдъ нинѣ беру власть королевску у власнû руки, вôдъ нинѣ входить конституція въ повнѣ въ житє. Уповаючи въ щасливу зôрку Обреновичѣвъ, опертый о конституцію и законы, буду управляти краємъ и служити вамъ всѣмъ, менѣ вѣрно преданнымъ. Мôй дорогій народе! Молю Бога, щобы стерѣгъ кождого мого кроку и кôнчу окликомъ: Нехай живе народъ!“ — Пôдписано: *Александеръ*. Бѣлградъ дня 1 (ст. ст.) цвѣтня 1893.

Скоро въ мѣстѣ розôйшла ся вѣсть о наставшихъ змѣнахъ, зôбрало ся заразъ на улицяхъ множество народу и ставувши передъ королѣвскою палатою, зробили єму велику овацію. Король явивъ ся на бальконѣ и подякувавъ. Опôсля зроблено овацію такожь Ґарашанинови и новымъ міністрамъ, а передъ домами реґентôвъ и митрополита Михаила демонстровано такъ, що ажь поліція мусѣла порядокъ робити. Овацію зроблено такожь россійскому послови Персіяніому. Коли вôдтакъ король переѣзджавъ ся по мѣстѣ, роздали ся выстрѣлы пушокъ, а народъ витавъ єго все ентузіястично окликами: „Живіо!“

Справы краєвû.

(Позычки на будову народныхъ школъ. — Змѣна шинкôвъ и коршемъ на господы).

Въ послѣднôй своѣй сесіи рѣшивъ львôвскій Соймъ засновати постôйный позычковый фонъ на будову народныхъ школъ. Тымъ фондомъ, що представляє суму высше 214.000 зр., управляє краєва шкôльна рада, котра роздѣлила зъ згаданого фонду суму 192.600 зр. на безпроцентовû позычки громадамъ въ цѣли скорѣйшои будовы новыхъ або перебудовы старыхъ школъ въ краю. Пôсля повѣтôвъ одержали позычки тû громады у всхôднôй Галичинѣ: Въ бережаньскôмъ Выбудôвъ 1500 зр. и Городище 2000 зр.; въ бобрецкôмъ Брынцѣ-церковнû 200 зр., Водники 1500 зр., Выбрановка 400 зр., Романôвъ 1000 зр., Соколôвка 800 зр. и Станкôвцѣ 600 зр.; въ богородчаньскôмъ Лысець-старый 1000 зр.; въ борщѣвскôмъ Вербôвка 800 зр., Озерянка 1500 зр., Пановицѣ-зеленû 1500 зр., Пôдпилипє 600 зр. и Цыганы 500 зр.; въ бродскôмъ Гаѣ-смоленьскû 800 зр. и Грициволя 1000 зр.; въ бучацкôмъ Лещанцѣ 1000 зр., Олеша 1000 зр., Остра 500 зр., Петликôвцѣ 400 зр. и Скоморохи 800

---

24)

КУМА ЖУРБА.

ПОВѢСТЬ

Г. СУДЕРМАНА.

(Дальше).

Вже днѣло. Синяве свѣтло ранне мѣшало ся зъ зъ дымомъ погорѣлиска, на котрôмъ ще тутъ и тамъ тремтѣла дрôбна поломѣнь, поки за хвилю втомлена не запала ся въ попѣлъ.

Люде розôйшли ся. Зловѣща тишина запанувала на подвôрю; лише вôдъ погорѣлиска долѣтавъ часами тихій сыкъ або трѣскъ догоряючихъ предметôвъ; здавалось, що огники, закимъ зовсѣмъ згасли, ще разъ шепотомъ вели зъ собою послѣдну розмову.

— Ну! — сказавъ Павло — зъ тымъ мы упорались!

— Дôмъ до мешканя, обора и стайня разомъ зъ живымъ инвентаремъ були выратованû, стодола и шопа спопелѣла.

— Теперь мы наново такû бѣднû, якъ тому двайцять лѣтъ — роздумувавъ вôнъ, обвиваючи собѣ раны вôдъ попареня — ба! колибъ я бувъ не волочивъ ся вчера безъ потребы, то може и всего того не було бы!...

Коли увôйшовъ до альтаны, котра сягала вôдъ дверей дому до города, побачивъ тамъ матѣрь, якъ скулена сидѣла въ кутику зô зложеными руками. Єѣ лице заорали глубокû борозды, а єѣ очи дивились неповорушно въ порожнечу, якъ колибъ шукали въ нѣй все ще гуляня огню.

— Мамо! — крикнувъ настрашеный, бо боявъ ся, чи матери не грозить божевôлє.

Она махнула кôлька разôвъ головою и вымовила:

— Охъ такъ то, такъ веде ся!

— Все змѣнить ся и намъ буде знову лучше, мамо — втихомирювавъ вôнъ єѣ.

Подивилась єму въ лице и усмѣхнула ся. Той усмѣхъ вразивъ єго серце, мовь ножемъ.

— Саме теперь выгнавъ мене батько — сказала она — прошу тебе, будь ласкавъ, не выганяй хочь ты мене!

— Мамо, бôй ся Бога, що ты кажешь?!

— То бачишь, Павле, я справдѣ тому не винна — говорила она та дивилась благаючими очима — я не ходжу нѣколи зô свѣтломъ до стодолы.

— Хтожь тобѣ таке каже?

— Батько каже, що то все стало ся зъ моєѣ вины и що маю забирати ся до лиха!... Та не зроби єму нѣчого злого — молила она, злякавшись, бо Павло наразъ зôрвавъ ся зъ мѣсця — не кинь ся знову на него, якъ тодѣ: вôнъ терпить такій страшный бôль.

— Докторъ приѣде за годину, я пôславъ уже по него.

— Иди до батька, потѣшь єго тамъ троха... Я бы сама пôшла тамъ радо, та вôнъ мене выгнавъ! — и знову скулившись у клубокъ, повтаряла мовь до себе самои:

— Выгнавъ мене... выгнавъ.

XV.

На фôльварку настала нужда, що єѣ описати — не опишешь.

Въ першôй комнатѣ лежавъ батько розтягненый на постели, стогнавъ и лихословивъ на перемѣну, проклинаючи годину, коли побачивъ свѣтъ. Въ лучшихъ хвиляхъ бравъ жѣнку за руку и зô сльозами въ очахъ благавъ єѣ о прощенє за те, що єѣ долю прикувавъ до свого зломаного житя и обѣцявъ, що на будуче зробить єѣ щасливою и богатою. Богатою передовсѣмъ — богатою!

Але вже було за пôзно. Єго лагôднû слова не робили вже на неѣ нѣякого враженя; єѣ замучене серце чуло и въ нихъ навѣть все ту саму нуту сварки; и справдѣ по тыхъ словахъ, якъ звычайно, ишла все сварка. Зъ запалымъ лицемъ и згаслыми очима снувалась она якъ тѣнь безъ слова скарги, ще бôльше гôдна пожалованя у тôмъ своимъ мовчаню.

Та нѣхто не мавъ для неѣ милосердя — нѣ Богъ нѣ доля. Що дня була она щоразъ бôльше втомлена; на єѣ блѣдôмъ чолѣ, поперетинанôмъ синявыми жилками, вже виднѣло зловѣще знамя смерти, а щастє, котрого бажала она, цѣле житє вызырала, було теперь дальше вôдъ неѣ, якъ коли инде.

Одинокій чоловѣкъ, що мôгъ бы бувъ помочи ѣй, потѣшити єѣ, теперь оминавъ єѣ и мовь злочинець утѣкавъ, хиба що рано на добрый-день устиснувъ ѣй руку. Коли тôлько глянула на него, все спускавъ очи въ низъ

зр.; въ горлицкôмъ Бортне 1000 зр. и Сѣтниця 1500 зр.; въ городецкôмъ Рокитно 2000 зр.; въ грибôвскôмъ Баниця 700 зр., Зборовичѣ 1200 зр., Мшальниця 400 зр., Мыстковъ 300 зр. и Плавна 300 зр.; въ гусятиньскôмъ Чорнокôнцѣ-малѣ 1500 зр., Нижборокъ-старый 1500 зр. и Трибуховцѣ 2000 зр.; въ добромильскôмъ Посада-новомѣска 2000 зр. и Суфчины 1200 зр.; въ долиньскôмъ Витвиця 400 зр. и Креховичѣ 1000 зр., въ жидачôвскôмъ Голешôвъ 1500 зр., Ивановцѣ 1500 зр., Млыниска 1500 зр. и Протесы 1000 зр.; въ жовкôвскôмъ Волиця 800 зр., Двôрцѣ 300 зр. и Скварява-стара 1000 зр.; въ залѣщицкôмъ Бураковка 700 зр., Двиничь 1000 зр., Поповцѣ 1000 зр., Синьковъ 2000 зр. и Торске 1200 зр.; въ збаражскôмъ Пальчинцѣ 1500 зр.; въ золочôвскôмъ Кабаровцѣ 1000 зр., Кондратôвъ 1000 зр., Стѣнка 800 зр. и Хильчицѣ 1200 зр.; въ калускôмъ Вистова 1500 зр., Пойло 1000 зр. и Тужилôвъ 1500 зр.; въ камѣнецкôмъ Адамы 300 зр., Вербяны 400 зр., Горпинъ 1500 зр., Ланы-польскѣ 1000 зр. и Ракоболты 700 зр.; въ коссôвскôмъ Слободка 800 зр.; въ лѣскôмъ Березка 1000 зр., Воля-Матiяшова 400 зр., Воля мигова 800 зр., Середниця 1000 зр. и Чашинъ 2000 зр.; въ львôвскôмъ Борки яновскѣ 1000 зр., Бродки 500 зр., Вôлька-гамулецка 1000 зр., Гаѣ 1500 зр., Глинна 1000 зр., Зарудцѣ 300 зр., Мышлятичѣ 500 зр. и Пôдбôрцѣ 600 зр.; въ надвôрняньскôмъ Голосковъ 100 зр. и Лугъ 700 зр.; въ перемыскôмъ Бахорець 500 зр., Сливниця 600 зр., Станиславчикъ 500 зр., Торки 1000 зр., Ходновичѣ 600 зр. и Храпличѣ 300 зр.; въ перемышляньскôмъ Бѣле 1500 зр., Майданъ липовецкій 300 зр., Плениковъ 300 зр. и Розворяны 1500 зр.; въ рудецкôмъ Гоняничѣ 500 зр., Грôмно 800 зр., Подôльцѣ 200 зр. и Роздôловичѣ 400 зр.; въ самбôрскôмъ Воютичѣ 1500 зр., Ракова 600 зр. и Стрѣлковичѣ 2000 зр.; въ скалатскôмъ Лежановка 1500 зр., Рожиска 1500 зр. и Росоховатець 1500 зр.; въ снятиньскôмъ Попельники 1000 зр.; въ сокальскôмъ Корчинъ 1000 зр., Махнôвокъ 500 зр., Шарпанцѣ 1000 зр. и Сулимôвъ 1000 зр.; въ станиславôвскôмъ Гапусôвцѣ 1500 зр., Угрынôвъ гор. 1000 зр. и Угрынôвъ дол. 500 зр.; въ сяноцкôмъ Бажановка 1000 зр., Волиця 1500 зр., Дубрôвка руска 800 зр., Завадка-порохôвска 300 зр., Мокре 1000 зр., Мороховъ 500 зр. Рачкова 1000 зр. и Фалеѣвка 1000 зр.; въ теребовельскôмъ Вербовець 2000 зр.; тернопôльскôмъ Городище 1000 зр., Ладычинъ 800 зр., Пронятинъ 1500 зр., Ходачковъ 1000 зр. и Цебрôвъ 1000 зр.; въ товмацкôмъ Милованє 1000 зр.; въ чортковскôмъ Бѣлобожниця 1000 зр. и Калиновщина 1000 зр.; въ яворôвскôмъ Будзинъ 300 зр., Вôлька росновска 400 зр., Кохановка 1000 зр., Пôдлубы 500 зр. и Хотинецъ 700 зр.; въ ярославскôмъ Адамôвка 1200 зр., Черче 1000 зр. и Шевско 1000 зр. — Въ заходнôй части Галичины роздѣлила краєва рада шкôльна безпроцентовѣ позычки на будову народныхъ школъ такѣ сумы: на повѣтъ Бжеско 1500 зр., Березôвъ 2000 зр., Бохня 5200 зр., Бяла 2000 зр., Вадовицѣ 4100 зр., Домброва 4000 зр., Живець 1500 зр., Кольбушова 1400 зр., Краковъ 4300 зр., Ланцутъ 4500 зр., Лиманова 4500 зр., Мысленицѣ 3100 зр., Мѣлецъ 1500 зр., Ниско 4100 зр., Новый торгъ 1500 зр., Пильзно 700 зр., Ряшôвъ 5200 зр., Ропчицѣ 3300 зр., Тарнобжеґъ 3000 зр., Тарнôвъ 3500 зр. и Ясло 5700 зр.

Переглядъ політичный.

Вѣсть о наглыхъ змѣнахъ въ Сербіи выкликала була на вѣденьскôй біржи страшенный переполохъ а паперы спекуляційнѣ почали були дуже спадати въ цѣнѣ, по 10 зр. на штуцѣ; пôзнѣйше курсъ успокоивъ ся. Подѣѣ въ Сербіи були для Вѣдня несподѣванкою, хоть въ компетентныхъ кругахъ знали вже вôдъ колькохъ мѣсяцѣвъ, що король Милянъ лагодить щось въ порозумѣню зъ королевою Наталією.

Гр. Кальнокій заявивъ вчера сербскому послови, що добрѣ вôдносины Австро-Угорщины до Сербіи не потерпѣли нѣчого через наставшѣ змѣны.

Є. Вел. Цѣсарь выѣхавъ вчера до Ліхтенеґъ въ гостину до Архикн. Франца Сальватора и Маріѣ Валеріѣ.

Говорять загально, що цѣлый переворотъ въ Сербіи выкликавъ король Милянъ, котрого приѣзду въ Бѣлградѣ сподѣваютъ ся. Зъ Будапешту доносять навѣть, що єго тамъ вже бачили въ переѣздѣ.

Вчера було цѣле мѣсто святочно украшене, а вечеромъ була илюмінація. Въ цѣлôмъ краю спокôй, а войско и урядники зложили вже присягу королеви Александрови I. (Король родивъ ся 14 серпня 1876 р., отже має теперь 16 лѣтъ и 8 мѣсяцѣвъ).

Новинки.

Львôвъ дня 14 цвѣтня.

— **Выбôръ** кн. Адама Сапѣги на презеса и адвоката дра Володислава Чайковского на заступника презеса Рады повѣтовой затвердивъ Є. Вел. Цѣсарь.

— **Найд. Архикнязь Вільгельмъ**, ґенеральный инспекторъ артилеріѣ, приѣхавъ вчера рано до Львова. На дворци повитавъ Єго Найд. Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ и комендантъ корпусу князь Віндішь Ґрецъ.

— **На фондъ будовы народного руского театру** зложили въ Лучинцяхъ: Вп. панѣ М. Лонкевичева вдова по пароху войнилôвскôмъ, 1 зр, панночки Ганна Дурбакôвна и Ольга Мацѣлиньска по 1 зр., а зъ льотеріи фантовои устроенои пôдчасъ святъ Великодныхъ 3 зр. 20 кр. — разомъ 6 зр. 20 кр.

— **Управляючій совѣтъ института Рускій Народный Домъ въ Коломыи** запрашає Вп. Членôвъ на звычайнѣ загальнѣ зборы на день 21 цвѣтня 1893 т. є. на другу пятницю по Великодныхъ святахъ о годинѣ 4-ôй зъ полудня до салѣ товариства „Родина“ въ каменици Т. Бѣлоуса. На выпадокъ, якъ бы на тѣ зборы не прибуло статутомъ означене число членôвъ, оголошує ся симъ на той самъ день въ сали товариства „Родина“ о годинѣ 5-ôй въ полудня другѣ загальнѣ зборы, котрыхъ рѣшеня пôсля постановы §. 24 статута будуть важными безъ огляду на число присутныхъ членôвъ. На порядку дневнôмъ находить ся межъ иншимъ: справа продажи кусника ґрунту Народного Дому коломыйскôй касѣ щадничôй въ цѣли утвореня дороги до ужитку обохъ сторôнъ и предложеня въ справѣ будовы Народного Дому.

— **Про холеру** прийшли вчера такѣ вѣсти: Въ Кудринцяхъ померла одна особа, що давнѣйше занедужала. Вôльше тамъ не хорый нѣхто. Въ Новосѣлцѣ померла такожь одна особа. Впрочôмъ нема новыхъ выпадкôвъ.

— **Огнѣ.** Настала весна, а зъ нею цѣлый рядъ новыхъ огнѣвъ, що нѣвечать майно людске и въ тяжкѣ днѣ передновку позбавляють людей и хатины, де бы можна голову склонити. Въ двохъ попередныхъ числахъ нашои часописи подали мы звѣстку про кôльканайцять огнѣвъ на провінціи, а нинѣ дôстаємо знову новѣ вѣсти. Въ Ляцкôй Воли въ мостискôмъ повѣтѣ згорѣло кôльканайцять будынкôвъ и то въ причины пастуха, що не вмѣвъ обходити ся зъ сѣрниками. Шкода выносить близько 5000 зр., а була обезпечена лише на 2514 зр. Оденъ господарь стративъ 920 зр, а не бувъ зовсѣмъ обезпеченый. — Въ Новосѣльцяхъ въ ланцутскôмъ пов. наробивъ огонь шкоды на якихъ 2500 зр. Въ огни вгорѣла пятилѣтна дѣвчина. Пôдпальника Ив. Мронтика увязнено. — У Воли гнѣйницкôй въ яворôвскôмъ пов. погорѣвъ Стефанъ Пешко. Четыро-лѣтный хлопець бавивъ ся сѣрниками и довѣвъ батька до нещастя. Вôнъ не виненъ, лише родичѣ, що такъ не пильнують дитины. — Въ Спрыни въ Самбôрщинѣ згорѣвъ дахъ на будынку п. Редліха. Шкода обезпечена выносить 1400 зр. Причиною огня бувъ злый коминъ. — У Войничи въ бжескôмъ пов. наробивъ огонь шкоды на якихъ 3000 зр. — На обшарѣ двôрскôмъ у Глушковѣ въ городеньскôмъ повѣтѣ вгорѣли 3 с. м. три стайнѣ, стодола и шпихлѣръ, вартости 4000 зр., крôмъ того вгинуло въ огни 40 воловъ, 24 коровъ, 22 телятъ, 10 коней и богато при-

---

Колибъ не такъ була зажурена, не такъ байдужа на все, то се дивне поступованє сына було бы певно збудило у нєй яке пôдозрѣнє,— але въ єѣ розпуцѣ и теперѣшнôй журбѣ треба ѣй було лише потѣхи, а саме того ѣй найбôльше хибувало.

Разъ сумеркомъ, коли вôнъ якъ звычайно въ хвиляхъ вôдпочинку порпавъ ся у попелѣ погорѣлиска, пôшла за нимъ, усѣла на ломахъ фундаментôвъ и старала ся зачати зъ нимъ розмову, але вôнъ котѣвъ утечи вôдъ неѣ, якъ звычайно.

— Павле, не мучь мене такъ страшно — просила она и очи єѣ наповнились заразъ сльозами.

— Тажь я тобѣ, мамо, нѣчого не роблю— сказавъ и затявъ зубы.

— Павле, ты маєшь щось противъ мене?

— Нѣ мамо!

— Може думаєшь, що огонь повставъ зъ моеѣ вины?

Тодѣ вôнъ ажь крикнувъ голосно, обнявъ єѣ колѣна и розплакавъ ся, якъ дитина, але коли хотѣла погласкати єго волосє,—тѣ єдинѣ пестощѣ, що мѣжь ними взагалѣ трафляли ся — вôнъ зôрвавъ ся, вôдтрутивъ єѣ и сказавъ:

— Не доторкай ся мене, мамо — я того не гôденъ!

Потôмъ вôдвернувъ ся и побѣгъ у поле.

Вôдъ хвилѣ, въ котрôй въ-перше збудивъ ся по пожарѣ, одна думка вперто держалась єго и не покидала нѣ на хвилю, думка: що то вôнъ, вôнъ самъ лише виненъ всему нещастю.

— Колибъ я бувъ не волочивъ ся тои ночи, — говоривъ собѣ — колибъ я бувъ пильнувавъ дому, якъ то було моимъ обовязкомъ, то нѣколи не було бы впало на насъ се нещасте!...

Всѣ потайнѣ бажаня, вся туга невыразна здавалась єму теперь злочиномъ, заподѣянымъ на родиннôмъ домѣ.

Мовь Христосъ на Гетсеманѣ, такъ вôнъ боровъ ся зô своимъ серцемъ, стараючись выбороти собѣ спокôй и прощенє. Та закиды совѣсти не давали єму нѣколи спокою. О кождôй годинѣ передъ очима єго пекольный хоровôдъ выводили поломѣнѣ пожару, а коли вечеромъ клавъ ся до лôжка и вдивлювавъ ся у пôтьму, здавалось єму, що зъ кождои шпары вылазять огнянѣ языки, що то не тьма ночи огортає єго, але клубы чорного дыму.

Надъ симъ, хто бувъ причиною огня, доси ѣ не мавъ вôнъ часу застановитись; клопôтъ и журба, що наново теперь на него впали, були занадто великѣ, щобы побôчь себе давали ще мѣсце думцѣ про пôмсту. Всего, чого було конче потрѣбно, не було; ледви на аптику можна було ще зôбрати троха гроша. Розважавъ и рахувавъ въ день и въ ночи и ставивъ собѣ великѣ пляны роботы, щобы звôдки конче зôбрати бôльше гроша. Писавъ такожь до братôвъ, чи не моглибъ они може ужити свого вплыву и выстарати ся для него о позычку колькохъ сотокъ талярôвъ на невеликѣй процентъ. Вôдповѣли єму зъ великимъ жалемъ, що самѣ вже маютъ такъ богато довгôвъ, що нѣякъ не можуть мати вже надѣю на якій-будь кредитъ. Ґотфридъ, ґімназіяльный учитель, заручивъ ся бувъ вправдѣ недавно зъ богатою панною, и Павло певный бувъ, що легко булобъ єму выстаратись о позычку невеликои суммы у єѣ родины, але єму ишло о то, що вôдъ такого жаданя мôгъ бы потерпѣти на чести и достоиньствѣ своимъ; казавъ, що лякає ся знеславитись передъ будучимъ тестемъ, колибъ єму завчасу розповѣвъ о своихъ вôдносинахъ.

Ще щастємъ було, що цѣлый збôръ рѣпаку вже спродано и вôдвезено передъ пожаромъ, а картофель въ бôльшôй части ще не выкопано. Въ той спосôбъ, здавалось єму, збере хочь троха гроша на щоденнѣ, найпотрѣбнѣйшѣ выдатки. Очевидно, про вôдбудованє стодолы годѣ було й думати.

Середъ сумного румовища, спаленыхъ дылѣвъ и розпадаючихъ ся мурôвъ, стояла „чорна Зоська“, пôднимаючи гордо свôй коминъ въ гору, зъ тѣломъ покрытымъ саджею и довгою шиєю. Була то одинока рѣчь, котру крôмъ кôлькохъ лихихъ возôвъ господарскихъ выратовано вôдъ заглады.

Близнята, що у тыхъ сумныхъ часахъ, богато изъ своеѣ веселости стратили и лише потайки десь по кутахъ шепотѣли и усмѣхали ся, обходили єѣ довкола зъ якоюсь забобонною тревогою, а батько, коли по разъ перший вставъ зъ лôжка и побачивъ через вôкно чорну потвору, затиснувъ кулаки и крикнувъ:

рядôвъ господарскихъ. Загальна шкода выносить 16.000 зр.; була зовсѣмъ обезпечена. Огонь повставъ мабуть зъ неосторожности. — Въ Баличахъ пôдгôрныхъ въ жидачѣвскôмъ дня 16 марця були ажь два огнѣ, що наробили шкоды на звышь 1000 зр. — Въ кôлькохъ сторонахъ були такожь огнѣ, але незначнѣ. Чей не потребуемо научати людей, щобы теперь на веснѣ пильнували своихъ хатъ та по змовѣ обезпечали.

— **Невыслѣдженый доси злодѣй** вломавъ ся въ ночи зъ дня 10 на 11 цвѣтня до церкви въ селѣ Красовѣ, повѣта львôвского и забравъ скарбону церковну зъ сумою необчисленою.

— **Дръ Ярославъ Окуневскій,** войсковый лѣкарь австрійской фльоты, а нашъ землякъ, одержавъ вôдъ испаньской королевои за espeziales servizios ордеръ золотого креста заслуги и номінацю на испаньского caballero.

— **Нападъ и рабунокъ.** Дня 10 с. м. въ ночи ишла одна селянка до Брилинецъ въ перемыскôмъ повѣтѣ и вступила на „Соломянку", до коршмы при дорозѣ. Тамъ покрѣпилась, чимъ мала, и пôшла дальше. Наразъ на якихъ сто крокôвъ вôдъ коршмы напавъ єѣ якійсь опришокъ, ударивъ въ голову, и здеръ зъ неи чотири шнурки коралѣвъ, вартости около 33 зр. Кажуть, що то бувъ Иванъ Колендракъ и єго вже увязнено.

✝ Посмертнѣ вѣсти.

Мечиславъ Миговичь, гр.-кат. парохъ въ Покрôвцяхъ упокоивъ ся дня 10 с. м. на тифъ въ 28 роцѣ житя а въ 5-ôмъ священьства, полишивъ вдову и двоє дрôбныхъ сиротокъ. Покôйникъ упавъ, якъ воякъ у бою — поспѣшивъ зъ послѣдною послугою хорому на тифъ, заразивъ ся и самъ померъ. — Марія зъ Сенатовичѣвъ Жилава, жена пароха въ Хомяковцѣ коло Тысьменицѣ, упокоила ся 13 с. м. Похороны вôдбувають ся нинѣ. Покôйна, тѣшилась симпатією межи родиною и знакомыми. Полишила кôлькоро дрôбныхъ дѣточокъ. — Петро Парадюкъ, бувшій членъ народного руского театру, артистъ щиро вôдданый рускôй сценѣ, чоловѣкъ незвычайно совѣстный и честный, упокоивъ ся у Львовѣ дня 7 цвѣтня. Похоронъ вôдбувъ ся коштомъ товариства „Руска Бесѣда".

Всячина.

— **Повне затьмѣнє сонця и критичный день.** На день 16 с. м., т. є. на сю недѣлю, припадає повне затьмѣнє сонця, послѣдне въ сѣмъ столѣтю. Однакожь у насъ не буде видко того затьмѣня, лишь въ сторонахъ, де якъ разъ найменше людей будуть могли єго оглядати. Затьмѣнє то припадає якъ разъ на середину Атлантійского океана, а крôмъ того буде можна видѣти єго въ полудневôй Америцѣ, въ захôдной Африцѣ, по части въ малой Азіи, въ полудневôй Европѣ, а въ послѣдныхъ своихъ хвиляхъ и въ полудневôй Нѣмеччинѣ. Оно розпôчне ся въ недѣлю около першои годины (о $57^1/_2$ мінутъ по 12 год. въ полудне пôсля середно-европейского часу) и буде тревати ажь до чверть на сему вечеромъ. Пôсля Фальба, буде день 16 с. м. найбôльше критичный въ сѣмъ роцѣ, значить ся, такій день, въ котрôмъ можуть на нашôй земли дѣяти ся великѣ катастрофы въ природѣ. Згаданый ученый приписує причину сего спôльному дѣланю сонця и мѣсяця на нашу землю, котрыхъ спôльна сила притягаюча выкликує на земли неспокôй у воздусѣ, сильнѣ бурѣ, землетрясеня и т. д. Катастрофы сѣ появляють ся звычайно вже кôлька днѣвъ напередъ, рѣдше кôлька днѣвъ пôзнѣйше по такôмъ критичнôмъ дни. На пôдставѣ численныхъ спостережень, хотѣвъ Фальбъ оснувати нову науку о землетрясеняхъ; однакожь показало ся, що причина землетрясень лежить бôльше въ самôй земли, якъ въ дѣланю на ню притягаючои силы сонця и мѣсяця. Головною причиною землетрясеня єсть то, що земля остуджуючись вôдъ многихъ тысячѣвъ лѣтъ, стягає ся чимъ разъ бôльше, нѣбы морщить ся, наслѣдкомъ того пукає єѣ верхна твердa часть, устає въ нѣй рôвновага и она трясе ся, а зъ середины землѣ добуває ся огниста маса. Однакожь треба признати, що й Фальбъ має трохи рацію, бо вплывъ сонця и мѣсяця на землю остає безъ наслѣдкôвъ. Фальбъ мавъ минувшои недѣлѣ въ Будапештѣ вôдчитъ и заповѣвъ землетрясенє на 12 с. м., що дѣйстно наступило.

— Чому не дали згорѣти тôй бестіѣ?!

За те Павло тымъ бôльше привязавъ ся до неѣ.

— Теперь крайна пора, збудити єѣ знову до житя — говоривъ вôнъ, тягаючи єѣ за коло та заглядаючи до кôтла. Вкôнци почавъ вечорами робити малѣ моделѣ зъ липового дерева и одного дня написавъ до Ґотфрида: „Пришли менѣ зъ вашои шкôльнои бібліотеки кôлька книжокъ о будовѣ паровыхъ машинъ. Менѣ здаєсь, що тымъ способомъ можна бы щось зробити для родинного дому и вôдъ того богато залежить." Однакъ Ґотфридъ не сповнивъ єго просьбы; разъ тому, що то противилось єго засадамъ, щобы брати зъ бібліотеки шкôльнои книжки, котрыхъ самъ не потребувавъ, а друге тому, що й такъ па нѣчо не придались бы они Павлови, бо вôнъ не знає теоретичнои фізики. Вôдтакъ написавъ вôнъ до Макса о то само. Тôй приславъ єму вôдворотною почтою десятьфунтову пачку новѣсенькихъ книжокъ, до котрыхъ бувъ долученый рахунокъ книгарскій на пятьдесять марокъ. Постановивъ задержати книжки, а тыхъ пятьдесять марокъ помалу зôбрати.

— Для чорнои Зоськи нѣчо не за дороге! — рѣшивъ вôнъ.

Однакъ новый клопôтъ мавъ упасти на него.

(Дальше буде.)

Господарство, промыслъ и торговля

Чи добре уживати коровъ до роботы?

Дуже а дуже рѣдко буває у насъ, що якійсь бѣдный господарь запряже корову до воза побôчь быка и везе такъ фѣрчину дровъ зъ лѣса або кôлькадесять снопôвъ зъ поля. Намъ всего разъ приходило ся таке дуже давно бачити и не знаємо нинѣ навѣть сказати, чи тôй господарь бувъ таки нашъ, Русинъ, чи може якій зайшлый Нѣмець або Чехъ. Досыть, що нашѣ люде не люблять уживати коровъ до роботы и смѣють ся зъ того. А прецѣ въ тôмъ нема нѣчого анѣ смѣшного анѣ шкôдливого. Въ иншихъ краяхъ, де рôльництво стоить далеко высше, якъ у насъ, уживають бѣднѣйшѣ господарѣ загально коровъ до роботы и выходять на тôмъ дуже добре, а навѣть и бôльшѣ господарѣ, що мають бôльше робочои худобы, уживають дуже часто коровъ въ часахъ пильнои роботы и умысно вже напередъ призвычаюють коровы до неи.

Чомужь не уживають у насъ коровъ до роботы? Разъ длятого, що уважають то смѣшнымъ, а вôдтакъ и длятого, що думають, що корова, котра ходить въ запрязѣ, не буде давати молока. Бѣднѣйшій господарь не хоче, щобы люде зъ него смѣяли ся, а тѣ знову що смѣють ся, не розумѣють рѣчи, бо колибъ розумѣли, то не смѣяли бы ся. Правда, що корова уживана до роботы, буде давати менше молока, але та страта не єсть знову такъ велика, щобы черезъ роботу не выплатила ся, особливо же тогды, коли господарь знає, якъ обходити ся зъ робочою коровою. Страта молока походить зъ вôдси, що та скôлькость пашѣ, котрои потреба дôйнôй коровѣ на вытворенє молока, зуживає ся у робочои коровы по части на вытворенє силы до роботы. Ту страту пашѣ на роботу треба отже вынагородити коровѣ поживнѣйшимъ додаткомъ, а страта молока зменшить ся. Правда, що та страта не щезне зовсѣмъ, але все таки буде она такъ мала, що не зашкодить господареви. Оденъ нѣмецкій господарь, бар. Бабо въ Вайнгаймѣ надъ Реномъ въ Гессіи, робивъ въ сѣй справѣ пробы и пояснивъ рѣчь докладно. Вôнъ выбравъ у себе 8 коровъ, що були въ однôмъ вѣцѣ и давали однакову скôлькость молока а котрѣ годували ся зовсѣмъ однаково, одна якъ друга. Чотири зъ тыхъ коровъ стояли заедно въ стайни, а другѣ чотири ходили пôвъ дня въ запрязѣ и мусѣли робити легку роботу. За чотири недѣлѣ дали тѣ коровы, що стояли въ стайни 984 літеръ молока, а коровы, що ходили въ запрязѣ, дали лишь 921 літеръ отже о 63 літеръ менше, але за то молоко ихъ було трохи маснѣйше. Тѣ 4 коровы въ стайни стали за тôй часъ о 36 фунтôвъ товстѣйшѣ, а другѣ 4 въ запрязѣ схудли о 12 фунтôвъ. Робота коштувала отже 63 літеръ молока и 48 фунтôвъ мяса. Рахуючи на тамошнѣ вôдносины літру молока по 12 фениковъ, значить ся на нашѣ грошѣ трошки бôльше, якъ по 7 кр., то вартôсть страченого молока представляє 4 зр. и 53 кр. а фунтъ мяса по 30 фениковъ (18 кр.), то вартôсть страченого мяса выносить 8 зр. 64 кр. Вся страта разомъ выносила на чотирохъ робочихъ коровахъ 13 зр. 17 кр. За ту страту на молоцѣ и мясѣ робили коровы 48 днѣвъ робочихъ, значить ся господарь заплативъ за тѣ днѣ роботы (або стративъ на молоцѣ и мясѣ) 13 зр. 17 кр. т. є. трохи бôльше якъ по 27 крейцарôвъ на день, або иншими словами: господарь плативъ за коровы, що єму возили цѣлый день, 27 кр., але тѣ самѣ коровы дали єму ще й молока.

Выходить зъ того ясно, що коровъ можна смѣло уживати до всѣлякихъ робôтъ, але лишь легкихъ, якъ н. пр. мѣлка орка, волоченє, вожене збôжа и т. д. При тôмъ треба зважати и на то, щобы коровы не дуже мучили ся, щобы досыть вôдпочивали, а при тôмъ треба имъ и давати лѣпше єсти; найлѣпше додавати имъ сухои пашѣ. Дуже мізерныхъ, тѣвныхъ або такихъ, що лише що недавно утелили ся, а наконець и коровъ, що дають дуже богато молока, не треба уживати до роботы. На два мѣсяцѣ передъ отеленємъ и до двохъ мѣсяцяхъ по отеленю, не можна коровъ запрягати. Такожь треба зъ ними дуже лагôдно обходити ся, не бити ихъ батогомъ або прутомъ, та не дуже выкрикувати.

Приучувати коровы до роботы можна въ зимѣ. Зъ разу треба ихъ въ стайни призвычаювати до ярма, вôдтакъ заставляти тягнути легкѣ сани, а на весну ихъ вже брати до легкихъ робôтъ въ поли. Не зле було бы, кобы и нашѣ господарѣ пробовали уживати коровъ до роботы. Думаємо, що то бы имъ оплатило ся.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Бѣлградъ 15 цвѣтня. Скупштина розвязана а новѣ выборы розписанѣ на день 27 мая. Нова скупштина збере ся дня 15 (1) червня. Префектомъ мѣста именованый Стоянъ Протичь.

Петербургъ 15 цвѣтня. Пара царска запросила вчера до себе корелеву Наталію на снѣдане.

Амстердамъ 15 цвѣтня. Пôдчасъ проѣздки королевои по мѣстѣ здержали соціялісты єѣ повôзъ и инзультували єѣ. Арештовано 18 людей.

Брукселя 15 цвѣтня. Въ ночи прийшло межи робôтниками а поліцією до бійки, въ котрôй ранено около 70 людей.

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Крехевецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.